

Нагласи и информираност по теми, свързани с енергийния преход в България

WWF

Проект "Региони и общини към
справедлив преход"

Количествено проучване, представително за
пълнолетното население на РБ
Май-Юни 2021 г.

ДОКЛАД

market
LINKS

- ❑ Настоящото изследване е част от проект “Региони и общини за справедлив преход”, чийто фокус е предстоящата икономическа трансформация на въглищната индустрия в Перник, Бобов дол и региона на Стара Загора. Фокусът на проекта е тя да се извърши по начин, който ще е справедлив, както за хората, така и за околната среда. Проектът се изпълнява от международната природозащитна организация WWF чрез офисите ѝ в България, Германия, Гърция и Полша.
- ❑ Дейностите на WWF са насочени към изготвяне на анализ и намиране подходи за създаване на алтернативни икономически дейности за регионите, които е възможно да бъдат пряко засегнати от декарбонизацията и по-конкретно реструктурирането на въглищната индустрия и въгледобивните региони в Стара Загора, Перник и Кюстендил.
- ❑ Във връзка с необходимостта да изготви оценка на възможностите за реструктуриране на сектора за добив на въглища и производството на електроенергия като икономически преход, WWF България инициира и възложи на изследователска агенция Маркет ЛИНКС провеждането на национално представително проучване. То имаше за цел да установи информираността и нагласите на пълнолетното българско население относно:
 - Причините за климатичните промени;
 - «Зелената сделка» и справедливия енергиен преход;
 - Инициативата за реструктуриране на енергетиката, използваща въглища и налагаща затварянето на ТЕЦ-овете в РБ и възможните алтернативи
 - Готовността за участие в производството на електроенергия и др.
- ❑ Изследването също така трябваше да измери познатостта на организацията WWF и екологичните теми, по които работи тя в България.

ТИП НА ПРОУЧВАНЕТО	Количествено
МЕТОД НА РЕГИСТРАЦИЯ	Пряко лично интервю - ТАПИ (Tablet Assisted Personal Interview)
ЦЕЛЕВА ГРУПА	Българско население над 18 годишна възраст
РАЗМЕР НА ИЗВАДКАТА	1 000 респондента
ДИЗАЙН НА ИЗВАДКАТА	Двустепенна гнездова извадка с достигане на респондента в домакинството чрез процедура за случаен подбор (последен рожден ден); контролиране на извадката чрез зададени квоти
ПЕРИОД НА ПРОВЕЖДАНЕ	Май-Юни 2021 година

		Всички
База		1000
Пол	Мъж	48,3%
	Жена	51,7%
Възраст	18-34	26,7%
	35-59	41,9%
	60+	31,5%
Образование	Под основно/Основно	7,7%
	Средно/Полувисше	52,9%
	Висше	39,4%

		Всички
База		1000
Тип населено място	София	17,0%
	Голям град	15,4%
	Друг град	38,7%
	Село	29,0%
Позиция	Висш управителен персонал	3,8%
	Среден мениджърски екип	10,1%
	Служител / работник	53,2%
	Не работя/ уча и др.	32,8%

Таблицата показва размера на максималната грешка в % при определен размер на извадката и даден относителен дял (при вероятност за сигурност 95%).

Размер на извадката	Относителен дял в %											
	1 (99)	3 (97)	5 (95)	10 (90)	15 (85)	20 (80)	25 (75)	30 (70)	35 (65)	40 (60)	45 (55)	50 (50)
100	2.0	3.3	4.3	5.9	7.0	7.8	8.5	9.0	9.3	9.6	9.8	9.8
200	1.4	2.4	3.0	4.2	4.9	5.5	6.0	6.4	6.6	6.8	6.9	6.9
300	1.1	1.9	2.5	3.4	4.0	4.5	4.9	5.2	5.4	5.5	5.6	5.7
400	1.0	1.7	2.1	2.9	3.5	3.9	4.2	4.5	4.7	4.8	4.9	4.9
500	0.9	1.5	1.9	2.6	3.1	3.5	3.8	4.0	4.2	4.3	4.4	4.4
600	0.8	1.4	1.7	2.4	2.9	3.2	3.5	3.7	3.8	3.9	4.0	4.0
700	0.7	1.3	1.6	2.2	2.6	3.0	3.2	3.4	3.5	3.6	3.7	3.7
800	0.7	1.2	1.5	2.1	2.5	2.8	3.0	3.2	3.3	3.4	3.4	3.5
900	0.7	1.1	1.4	2.0	2.3	2.6	2.8	3.0	3.1	3.2	3.3	3.3
1000	0.6	1.1	1.4	1.9	2.2	2.5	2.7	2.8	3.0	3.0	3.1	3.1
1100	0.6	1.0	1.3	1.8	2.1	2.4	2.6	2.7	2.8	2.9	2.9	3.0
1200	0.6	1.0	1.2	1.7	2.0	2.3	2.5	2.6	2.7	2.8	2.8	2.8
1300	0.5	0.9	1.2	1.6	1.9	2.2	2.4	2.5	2.6	2.7	2.7	2.7
1400	0.5	0.9	1.1	1.6	1.9	2.1	2.3	2.4	2.5	2.6	2.6	2.6
1500	0.5	0.9	1.1	1.5	1.8	2.0	2.2	2.3	2.4	2.5	2.5	2.5
1600	0.5	0.8	1.1	1.5	1.7	2.0	2.1	2.2	2.3	2.4	2.4	2.5
1700	0.5	0.8	1.0	1.4	1.7	1.9	2.1	2.2	2.3	2.3	2.4	2.4
1800	0.5	0.8	1.0	1.4	1.6	1.8	2.0	2.1	2.2	2.3	2.3	2.3
1900	0.4	0.8	1.0	1.3	1.6	1.8	1.9	2.1	2.1	2.2	2.2	2.2
2000	0.4	0.7	1.0	1.3	1.6	1.8	1.9	2.0	2.1	2.1	2.2	2.2

Пример: ако при извадка, съдържаща около 1000 респондента имаме стойност по някой индикатор 15% - ниво на отклонение е 2.2%.

WWF

АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ОСНОВНИ ИЗВОДИ

□ Резултатите от настоящото изследване дават основание да се твърди, че организацията WWF се познава от значителен брой българи: близо половината от запитаните (45%) са чували или са запознати с организацията WWF. Тези, които знаят нещо за нея са половината от тях или около една четвърт от всички респонденти (23%), докато останалите са чували само името ѝ. Само 3% смятат, че знаят много за нея.

□ Анализът на демографския профил на изследваните показва, че:

- Няма съществени различия между мъжете и жените по този индикатор;
- Сред респондентите на възраст над 60 години има значително по-малко чували за организацията (28%) в сравнение с другите две групи - 56% сред младежите до 34 и 50 % сред групата на средна възраст (35 – 60 г.);
- Делът на познаващите WWF нараства с размера на населените места, в които живеят респондентите – от живеещите в София те са 70% , а в селата само 28%.

□ WWF се асоциира основно с дейности, насочени към опазване на околната среда: най-голям дял от респонденти я свързват с научна дейност в различни области за опазване на природата (28%) или с финансиране на проекти за опазване на околната среда по цял свят (22%). В София и големите градове тези дялове са с около 10%, по-големи отколкото в малките градове и селата.

□ Значително по-малко българи възприемат WWF като:

- НПО, което функционира чрез финансовата подкрепа на граждани от цял свят (11%);
- Организация, която провежда кампании с цел промяна на политики (8%);
- Организация, финансирана от бизнеса с цел промяна на законодателството в определени направления (5%).

- Най-голям дял от запитаните се чувстват запознати с темата за климатичните промени (48%) и спирането на незаконната сеч (36%).
- Анализът на демографския профил показва, че:
 - Запознатите с темата за климатичните промени са с 14% повече сред мъжете, отколкото сред жените (58% срещу 46%);
 - Най-много запознати с тези теми са сред хората на възраст между 18 и 35 години, живеещи в София;
 - Най-малко са запознатите с представените теми сред отговорилите от селата. Забелязва се по-висок процент на запознати с темата за незаконната сеч сред жителите на по-малките населени места, което най-вероятно се дължи на непосредствения и по-чест сблъсък с този проблем.
- Значителен дял от респондентите - около една пета - се чувстват запознати с две други теми:
 - Спиране на незаконното строителство в Национален парк Пирин (21%)
 - Опазването на горите и въвеждане на устойчиви практики за тяхното цялостно стопанисване и управление (19%).

- **Темата за трансформирането на въгледобива не е особено популярна – тя е позната на 10% от пълнолетното население на РБ.**

- Най-малко познати изглеждат темите:
 - Опазване и възстановяване на есетровите риби ;
 - Опазване на реките и влажните зони в поречието на Дунав ;

И двете теми генерират най-висок процент посочени като напълно непознати (47% и 36%)

- **Една трета не са чували нищо за темите, непосредствено свързани с Европейската зелената сделка, справедливия енергиен преход и трансформацията на въгледобива.**
- **Темите, които най-вече се свързват с дейността на Световния фонд за природата са :**
 - **Климатични промени - 36%;**
 - **Спиране на незаконната сеч – 18%.**

- **Повечето респонденти (70%) могат да посочат някакъв причинител на климатичните промени без да са подпомагани с изброени отговори.**

Спонтанно споменатите отговори могат да се групират според размера на дяловете от респонденти, които са споменали съответните фактори, възприемани като причинители на климатичните промени:

- В първата група са споменатите от най-много респонденти – между 14 и 25% :
 - Човешка дейност – 24%
 - Глобално замърсяване на околната среда – 17%
 - Промислени предприятия, заводи, индустрия – 17%
 - Изсичане на горите – 14%
- Към втората група са причинителите, споменати от 5 до 10% :
 - Замърсяване на въздуха – 10%;
 - Автомобили/Автомобилни газове /транспорт – 10%;
 - Глобално затопляне – 7%.

- Изпускане на въглероден диоксид/окис в атмосферата – 6%;
 - Замърсяване на водите – 6%;
 - Отпадъци от човешка дейност – 5%;
 - Горене на въглища и дърва – 5%.
- В третата група с под 5% са :
 - Самата природа – природни катаклизми – 3%;
 - Варварско използване на природните ресурси – 3%;
 - Химикали – химически заводи, пръскане - 3%.
 - **На подпомогнато ниво като най-значими причинители на климатични промени са посочени:**
 - **ТЕЦ-овете на въглища (33%)**
 - **Индустрията (25%)**
 - **Транспорта (19%).**

- ❑ Според запитаните, главните причинители на вредни емисии в България са ТЕЦ-овете (33%), индустрията (25%) и транспорта (19%). 11% не могат да дадат отговор.
- ТЕЦ-ът е най-големият източник на емисии, според мъжете и сред хората на възраст между 35 и 50 години.
- ❑ Запитаните смятат, че основен проблем при енергетиката в България са остарелите методи за производство на енергия и липсата на иновации в сектора – 34%, докато 29%, са на мнение, че проблем са ниските доходи, които водят до затруднение при плащането на сметки и налагат използване на нерегламентирани източници на енергия.
- 42% от софиянци смятат, че липсата на иновации е основен проблем, докато в другите населени места, само около 30 % са избрали този отговор.
- ❑ По-големият процент от запитаните нямат никаква или почти никаква представа за ангажиментите, поети от България за намаляване на емисиите и развитието на нови технологии - 34% не са чували изобщо за тях, 42% са чували запознати ангажименти, но нямат представа какви са те. Едва 1 -2% за запознати или напълно запознати с тях.
- Най-голям брой запознати с темата са сред хората на възраст между 18 и 35 години – 3% , както и 3% от софиянците
- Най-много хора са чували за подобни ангажименти сред жителите на София – 53%
- ❑ Преобладаващото мнозинство - 78% от запитаните не са чували, че ЕС ще отпусне сериозни средства за развитие на устойчиви бизнеси в България, заместващи закрити дейности в енергетиката:
 - Сред жените процентът на незапознатост е по-висок (81%), отколкото сред мъжете (75%);
 - 80% от интервюираните на възраст над 60 години и 90% от жителите на селата не са чували за тази възможност;
 - Най-много запознати с нея има сред жителите на София (41%) и другите големи градове(32%).

- Много висок процент от респондентите са посочили някой от предложените възможни заместители на въглищата като енергийна суровина – само 14 не са могли да отговорят, а 7% смятат, че въглищата нямат алтернатива.
- Най-висок процент посочват комбинацията от предложените заместители – 31%;
- Почти еднакви дялове от респондентите смятат, че най-подходящ заместител на въглищата е възобновяемата енергия (23%) или природният газ (22%);
- Само 4% са посочили иновативният и все още слабо познат заместител водородът.
- Повече от половината от запитаните биха произвеждали сами енергията си, ако имат тази възможност (52%). Най-малко са желаещите сред хората над 60 години (37%) и сред жителите от селата (34%).

- И трите предложени варианта за развиване на нови икономически дейности във въгледобивните райони след затварянето на ТЕЦ-вете, използващи въглища са посочени от близки по размер дялове от респонденти:

- 29% са за изграждането на модерни индустриални съоръжения с нови технологии, които щадят природата
- 27% биха предпочели съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници
- 21% - са само за възстановяване на увредените територии

22% изобщо не могат да отговорят на този въпрос, което е напълно разбираемо, тъй като въпросът е почти експертен.

- Избралите изграждането на модерни индустриални съоръжения са повече сред мъжете отколкото сред жените, макар и с неголяма разлика - 32% срещу 26%. Най-малко са избрали този отговор хората над 60 години - 24% и хората от селата – 25%.

- ❑ Относително малък дял от пълнолетното население на РБ (22%) знае, че ЕС ще отпусне средства за реструктуриране на въглищната индустрия чрез създаване на други устойчиви бизнеси.
- ❑ Относно необходимостта да се затворят ТЕЦ-овете, за да се намалят въглеродните емисии, мнението в полза на затварянето им се подкрепя от половината респонденти, като 17% го подкрепят категорично. Една четвърт от запитаните са против него, а друга четвърт няма мнение по въпроса. Най-висок процент за затваряне на ТЕЦ-овете е сред респондентите от София - 88%.

- ❑ Над две трети (70%) очакват, че евентуалното затваряне на ТЕЦ-овете на въглища в България през 2025 година, ще доведе до увеличаване на сметките за отопление. Мнението има подобни дялове с поддръжници сред всички демографски групи. Само 13% не смятат, че това ще се случи.
- ❑ След запознаване с информацията за това, че ще се провежда обучение и преквалифициране на работниците от затворените ТЕЦ-ове, положително настроените към тази идея нарастват, но не значително (с 9%). Най-вероятните хипотези, обясняващи това са възприемането на съобщението като добро намерение без конкретни рамки и ангажименти или пък защото има недоверие относно ефективността на използването на европейското финансирането в България.

- ❑ Според почти две трети от запитаните, най-голямата полза от затварянето на ТЕЦ-овете, които използват въглища, ще бъде чистият въздух (63%), а според половината от изследваната съвкупност така ще се опази природата в България (50%).

- ❑ Около една четвърт очакват като ползи:
 - Модернизация на енергетика и индустрия – 28%
 - Саниране на сгради – 25%
 - Подобряване на живота – 25%
 - По-висок жизнен стандарт за хората – 25%
 - Всички изброени ползи

- ❑ Малко под една пета виждат като най-важни ползи:
 - Биологично земеделие – 19%
 - Електрически транспорт -17%

- ❑ Организацията WWF се познава от значителен брой пълнолетни българи: близо половината от запитаните са чували или са запознати с дейността ѝ.
- ❑ WWF се асоциира основно с дейности, насочени към опазване на околната среда и най-вече с темите, свързани с климатичните промени.
- ❑ Най-голям дял от респондентите се чувстват информирани по темата за климатичните промени и спирането на незаконната сеч.

- ❑ Относно темите, непосредствено свързани с настоящия проект:
 - Не повече от 10% от пълнолетното население на РБ се чувстват информирани за Европейската зелената сделка, справедливия енергиен преход, трансформацията на въгледобива.
 - Едва една пета знаят, че ЕС ще отпусне средства за реструктуриране на въглищната индустрия чрез създаване на други устойчиви бизнеси.

- Въпреки, че инициативата за затварянето на ТЕЦ-овете се свързва от по-голямата част от населението с повишаване на цената на електроенергията, половината от него я подкрепя. Информирването относно възможностите за заместването на енергийната индустрията, ползваща въглища с нови бизнеси и преквалификация на работниците от ТЕЦ-овете би повишило дела на положително настроените към тази промяна в българската енергетика.

- Ползите, които се асоциират със закриването на ТЕЦ-овете са основно свързани с подобряване на екологичната обстановка в България и опазване на природата. Също така, значителен дял от населението очаква от тази промяна и възможности за модернизиране на енергетиката, повишаване на стандарта на живот и благоустройство на жизнената среда.

- Половината от пълнолетните българи имат активна нагласа за участие в енергийния преход на страната: те биха искали сами да могат да произвеждат електроенергията за нуждите на своите домакинства.

1. Необходима е системна дейност за създаване на по-задълбочена информираност на населението на РБ и за сформирание на проактивни нагласи относно екологичните теми, климатичните промени и енергийния преход - и на национално, и на конкретно, местно ниво.

2. Популяризирането на дейността на WWF в света, но особено в България сред българското население определено би допринесло за намаляването на скептицизма на българите към екологичните дейности и би привлякло повече млади хора към тях.

3. Повишаването на информираността относно „зелената сделка“ и намеренията на ЕС за инвестиране в трансформирането на вредните за околната среда индустрии би съдействало за повишаване на доверието в този процес и на желанието за съдействие. Ангажирането на уважавана световна организация като WWF с енергийния преход в България е допълнителен стимул за това.

4. Намерението да бъдат обучени и преквалифицирани работещите в ТЕЦ-овете за някакви нови бизнеси не е достатъчно, за да убеди населението на потърпевшите райони в „справедливостта“ на прехода. Необходими са не само обоснован план за изграждане на алтернативна заетост, но и конкретност относно механизма на инвестиране и контрол върху средствата и дейностите за създаването на новите индустрии.

5. Очевидно е, че изборът на алтернативни индустрии е експертен въпрос и не би трябвало да се разчита само на кръгозора на местните хора за него. Същевременно въвличането им в процеса на разработване на концепциите и плановете за прехода би повишило нагласата им за участие и съдействие.

6. Положителната нагласа към участие в процеса на производство на собствена електроенергия сред значителен брой българи показва, че при благоприятни структурни условия за това, много домакинства биха участвали в енергийния преход - ако той е децентрализиран и демократичен. От което, всъщност, се опасяват монополистите в сектора.

WWF

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО В ГРАФИКИ

По коя от тези теми, свързани с екологията Вие се чувствате запознати?

По коя от тези теми, свързани с екологията Вие се чувствате запознати?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Климатичните промени	46%	51%	47%	49%	49%	58%	59%	47%	39%
Спиране на незаконните сечи	34%	37%	32%	38%	36%	31%	40%	43%	27%
Спиране на незаконното строителство в Национален парк Пирин	21%	21%	18%	23%	21%	25%	31%	22%	12%
Опазването на горите и въвеждане на устойчиви практики за тяхното цялостно стопанисване и управление	18%	19%	19%	19%	19%	15%	33%	21%	10%
Въвеждане на природосъобразно земеделие	17%	16%	12%	19%	17%	18%	20%	19%	10%
Трансформацията на въгледобива	8%	12%	9%	10%	10%	10%	15%	10%	7%
Създаването природосъобразни бизнеси	9%	10%	11%	10%	6%	12%	20%	9%	2%
Европейската зелена сделка	8%	10%	10%	10%	7%	11%	16%	8%	6%
Опазване на реките и възстановяване на влажни зони в поречието на Дунав	6%	8%	8%	7%	6%	12%	14%	7%	1%
Справедлив енергиен преход	4%	9%	9%	6%	6%	8%	11%	6%	4%
Опазване и възстановяване на есетровите риби	3%	4%	5%	4%	2%	7%	9%	2%	0%
По никоя от тези теми	21%	19%	22%	20%	20%	18%	13%	22%	24%
Не мога да отговоря	16%	11%	14%	14%	15%	9%	17%	11%	19%

За коя от тези теми не сте чували нищо?

За коя от тези теми не сте чували нищо?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Опазване и възстановяване на есетровите риби	48%	47%	44%	50%	46%	56%	46%	43%	48%
Опазване на реките и възстановяване на влажни зони в поречието на Дунав	35%	37%	35%	35%	38%	35%	28%	32%	45%
Справедлив енергиен преход	34%	32%	34%	35%	30%	42%	31%	33%	29%
Европейската зелена сделка	36%	27%	31%	32%	31%	34%	25%	32%	32%
Трансформацията на въгледобива	32%	28%	32%	33%	25%	33%	28%	29%	31%
Създаването природосъобразни бизнеси	26%	32%	31%	30%	26%	31%	22%	25%	38%
Въвеждане на природосъобразно земеделие	19%	22%	22%	21%	19%	22%	20%	16%	27%
Опазването на горите и въвеждане на устойчиви практики за тяхното цялостно стопанисване и управление	13%	18%	16%	16%	13%	17%	8%	15%	18%
Спиране на незаконното строителство в Национален парк Пирин	11%	16%	14%	14%	12%	13%	8%	14%	17%
Спиране на незаконните сечи	7%	8%	9%	9%	4%	11%	2%	10%	5%
Климатичните промени	7%	7%	7%	7%	7%	7%	3%	9%	6%
По никоя от тези теми	9%	10%	9%	6%	14%	4%	14%	10%	9%
Не мога да отговоря	13%	13%	14%	12%	12%	5%	13%	12%	18%

По коя от следните екологични теми сте чували/знаете, че организацията Световен фонд за природата работи?

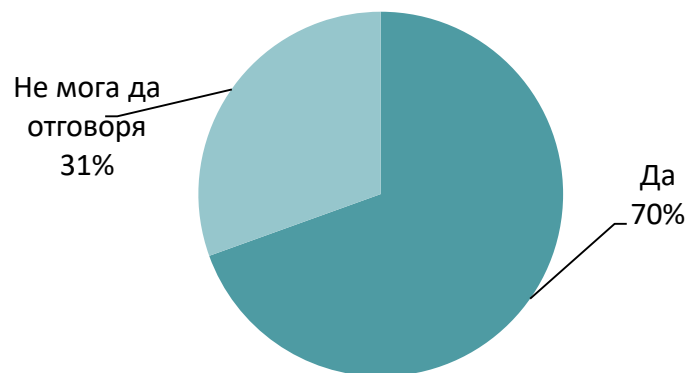

По коя от следните екологични теми сте чували/знаете, че организацията Световен фонд за природата работи?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО		
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град
База	517	483	267	419	315	170	154	387
Климатичните промени	37%	35%	37%	38%	32%	39%	43%	37%
Спиране на незаконните сечи	18%	17%	24%	18%	13%	17%	21%	23%
Опазване на реките и възстановяване на влажни зони в поречието на Дунав	14%	13%	19%	14%	9%	23%	24%	13%
Спиране на незаконното строителство в Национален парк Пирин	8%	9%	8%	9%	6%	10%	11%	9%
Европейската зелена сделка	6%	10%	8%	7%	8%	8%	12%	7%
Трансформацията на въгледобива	6%	10%	9%	7%	8%	6%	14%	8%
Въвеждане на природосъобразно земеделие	6%	7%	6%	8%	5%	7%	12%	8%
Справедлив енергиен преход	5%	5%	7%	5%	3%	6%	9%	4%
Създаването природосъобразни бизнеси	5%	4%	3%	5%	3%	4%	13%	4%
Опазване и възстановяване на есетровите риби	3%	5%	5%	5%	2%	9%	7%	2%
Опазване на реките и възстановяване на влажни зони в поречието на Дунав	3%	4%	3%	6%	2%	8%	6%	4%
По никоя от тези теми	16%	16%	14%	13%	21%	8%	14%	14%
Не мога да отговоря	35%	36%	33%	36%	38%	37%	28%	35%

Можете ли да изброите някакви причинители на климатичните промени на земята?

База: Всички респонденти /1000 респ./

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Има Причини	70%	69%	66%	69%	74%	79%	69%	66%	69%
Не мога да отговоря	30%	31%	34%	31%	27%	21%	31%	34%	31%

Според Вас, кои са причинителите на климатичните промени на земята? /отворен въпрос/

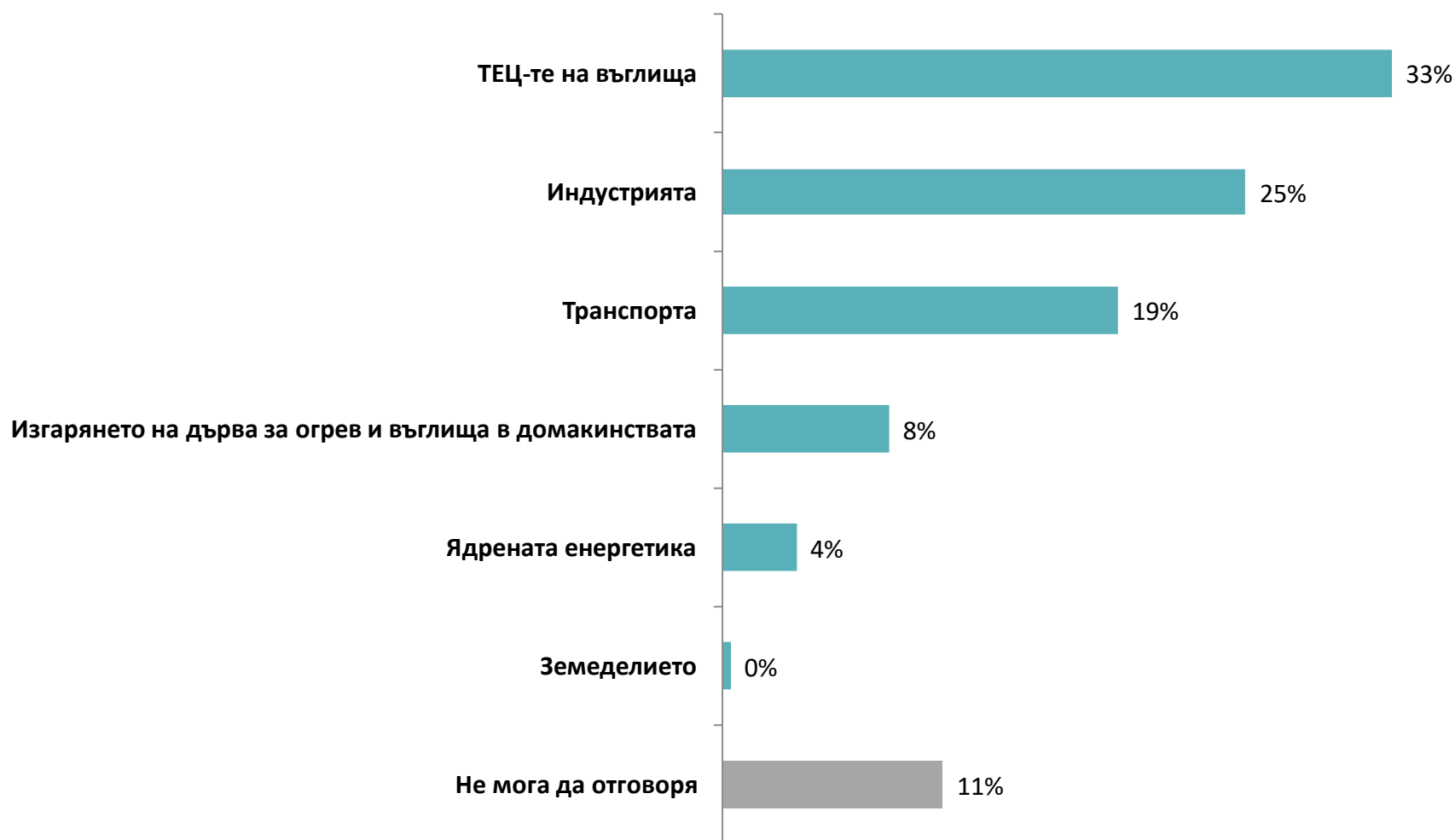
База: Респонденти, посочили причина /695 респ./

Според Вас, кои са причинителите на климатичните промени на земята?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	361	334	175	288	231	135	106	256	199
Хората и техните дейности	28%	21%	22%	25%	26%	29%	33%	20%	22%
Глобалното замърсяване на околната среда	18%	16%	20%	17%	16%	11%	18%	22%	15%
Промислени предприятия, индустрия, заводи	14%	20%	20%	18%	14%	21%	19%	14%	17%
Изсичането на горите	16%	12%	13%	15%	14%	9%	13%	20%	9%
Замърсяване на въздуха/атмосферата	10%	11%	13%	10%	9%	10%	10%	9%	12%
Автомобилите, автомобилните гозове	8%	6%	7%	6%	9%	8%	9%	7%	6%
Глобалното затопляне	8%	7%	7%	7%	7%	8%	3%	7%	10%
Замърсяването на водите - океаните, реките, морета	6%	5%	8%	4%	6%	6%	0%	9%	5%
Изпускането на въглероден диоксид/окис в атмосферата	5%	7%	8%	5%	4%	6%	2%	8%	5%
Горенето на въглища и дърва	5%	6%	5%	5%	6%	13%	4%	5%	1%
Отпадъци от човешка дейност	6%	5%	4%	4%	7%	6%	4%	8%	2%
Самата природа - природни катаклизми	2%	4%	2%	5%	3%	4%	3%	3%	3%
Варварско използване на природните ресурси	3%	3%	1%	3%	4%	5%	1%	3%	2%
Химикали - химически заводи, пръскане	2%	3%	1%	4%	3%	0%	1%	3%	5%
Транспорт /камиони, самолети, ракети	2%	4%	2%	4%	2%	1%	1%	2%	5%
Друго	15%	22%	23%	20%	13%	33%	17%	14%	14%
Комплексно, всичко	0%	1%	2%	1%	0%	0%	1%	1%	1%

Коя от следните човешки дейности в България е най-голям източник на емисии от парникови газове (т. нар. въглеродни емисии), съответно причинител на климатичните промени според вас ?

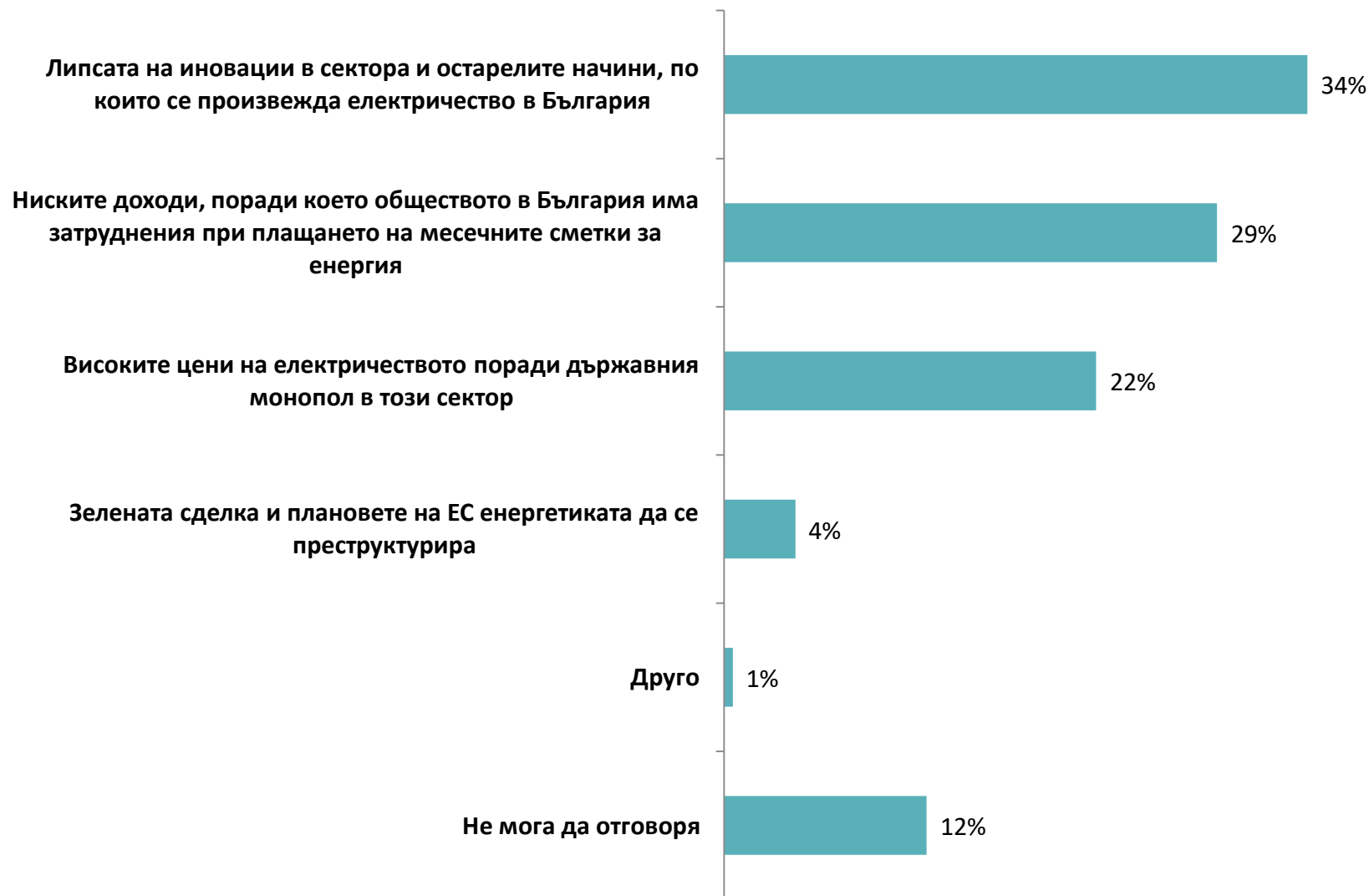

Коя от следните човешки дейности в България е най-голям източник на емисии от парникови газове (т. нар. въглеродни емисии), съответно причинител на климатичните промени според Вас ?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
ТЕЦ-те на въглища	30%	35%	30%	37%	28%	39%	38%	29%	30%
Индустрията	24%	27%	26%	25%	25%	26%	23%	25%	26%
Транспорта	21%	17%	19%	19%	20%	17%	21%	22%	16%
Изгарянето на дърва за огрев и въглища в домакинствата	8%	8%	10%	7%	8%	10%	6%	9%	8%
Ядрената енергетика	4%	3%	2%	3%	6%	4%	1%	2%	7%
Земеделието	1%	0%	0%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Не мога да отговоря	13%	9%	13%	9%	12%	5%	11%	12%	13%

Според Вас, кой е най-големият проблем в енергетика в България?

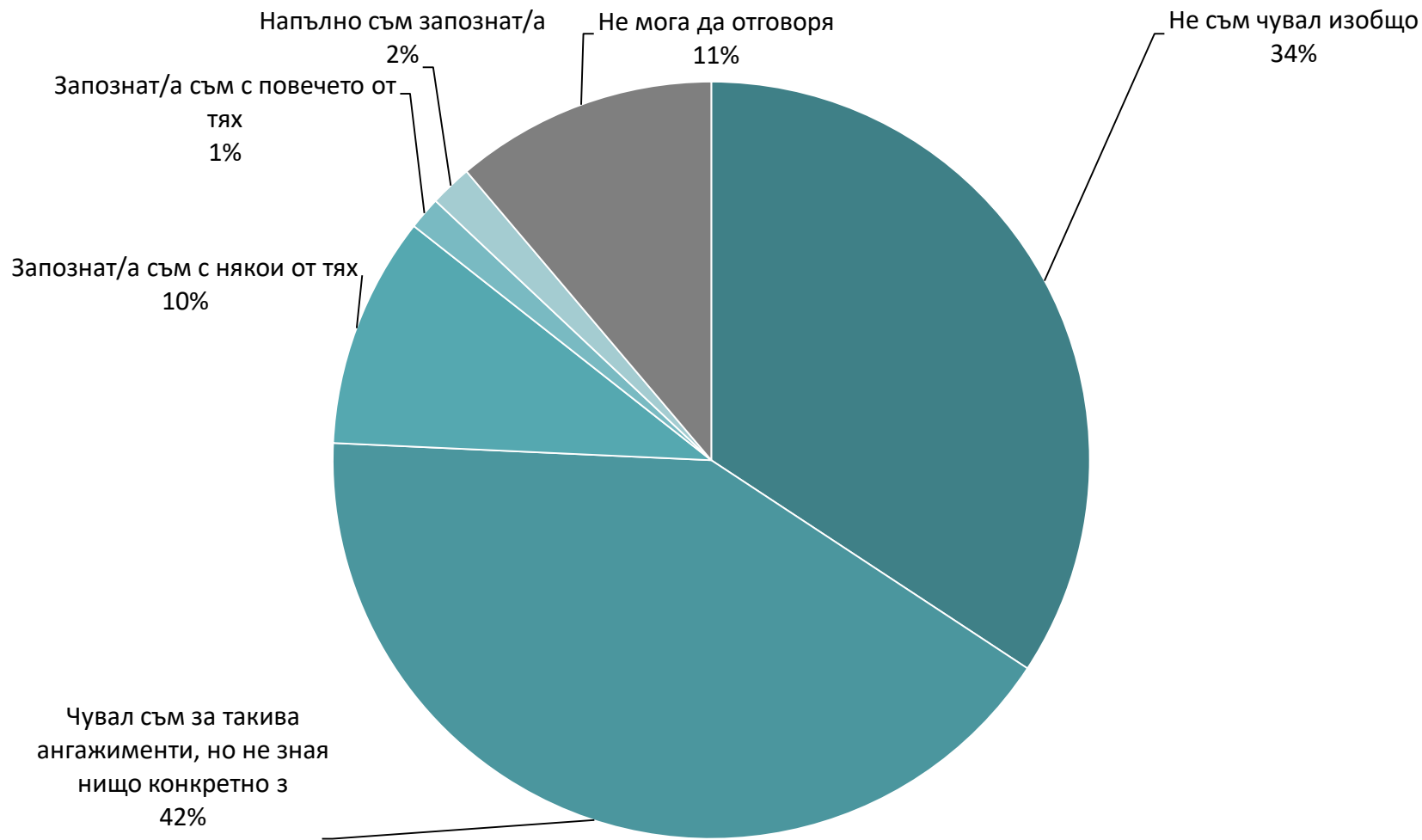

Според Вас, кой е най-големият проблем в енергетика в България?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Липсата на иновации в сектора и остарелите начини, по които се произвежда електричество в България	32%	35%	34%	36%	30%	42%	39%	34%	26%
Ниските доходи, поради което обществото в България има затруднения при плащането на месечните сметки за енергия	31%	26%	28%	31%	25%	25%	25%	31%	29%
Високите цени на електричеството поради държавния монопол в този сектор	22%	21%	21%	21%	23%	21%	21%	22%	22%
Зелената сделка и плановете на ЕС енергетиката да се реструктурира	4%	5%	3%	4%	5%	5%	7%	3%	4%
Друго	1%	1%	0%	1%	1%	3%	0%	0%	0%
Не мога да отговоря	11%	12%	13%	8%	15%	4%	7%	10%	20%

Чували ли сте за ангажиментите и целите за България по отношение на намаляване на въглеродните емисии в икономиката и за развитие на устойчиви технологии, заместващи старите индустрии?

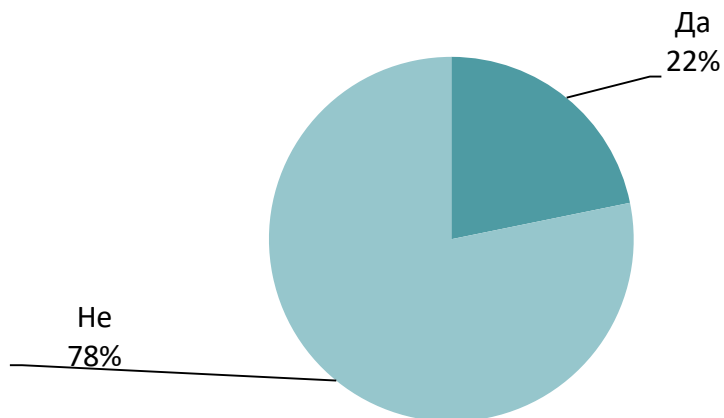

Чували ли сте за ангажиментите и целите за България по отношение на намаляване на въглеродните емисии в икономиката и за развитие на устойчиви технологии, заместващи старите индустрии?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Не съм чувал изобщо	36%	33%	35%	32%	37%	19%	22%	34%	51%
Чувал съм за такива ангажименти, но не зная нищо конкретно за	43%	40%	41%	44%	39%	53%	53%	42%	28%
Запознат/а съм с някои от тях	8%	12%	8%	11%	10%	19%	13%	9%	4%
Запознат/а съм с повечето от тях	1%	2%	1%	2%	1%	1%	2%	2%	0%
Напълно съм запознат/а	2%	1%	3%	1%	2%	2%	3%	1%	2%
Не мога да отговоря	11%	11%	12%	10%	12%	7%	7%	12%	15%

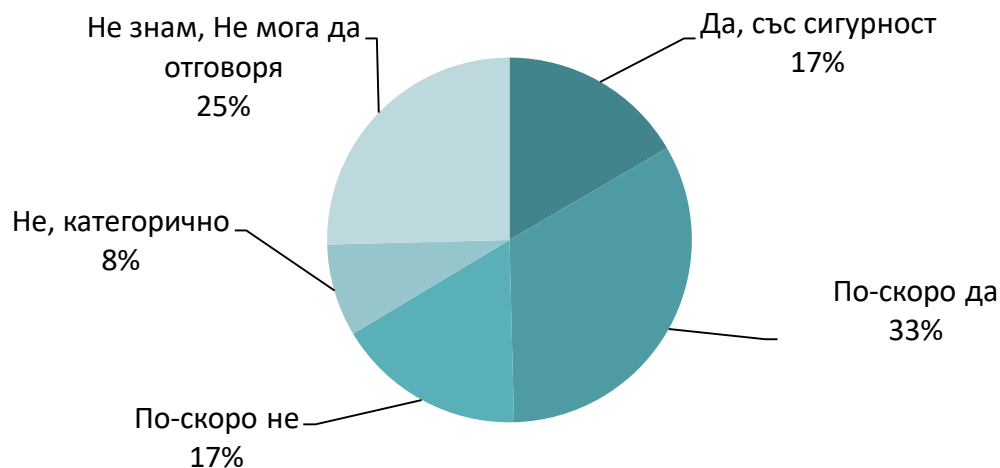
Знаете ли, че ЕС ще отпусне значителните средства за развитие на нови устойчиви бизнеси и реструктуриране на въглищната индустрия?

База: Всички респонденти /1000 респ./

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Да	19%	25%	23%	22%	20%	41%	32%	18%	10%
Не	81%	75%	77%	78%	80%	60%	68%	82%	90%

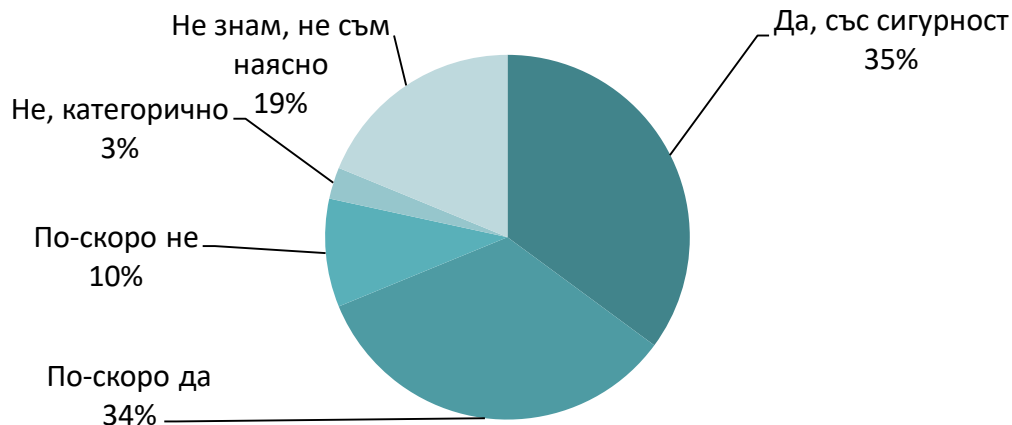
Според Вас трябва ли ТЕЦ-овете на въглища да бъдат затворени, за да се намалят въглеродните емисии и съответно заплахите от климатични промени?

База: Всички респонденти /1000 респ./

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Да, със сигурност	15%	18%	15%	19%	14%	26%	19%	21%	4%
По-скоро да	33%	33%	35%	34%	30%	42%	32%	35%	26%
По-скоро не	17%	17%	14%	17%	20%	13%	21%	13%	21%
Не, категорично	7%	10%	7%	9%	8%	2%	11%	7%	12%
Не знам, Не мога да отговоря	28%	23%	29%	21%	28%	16%	18%	24%	37%

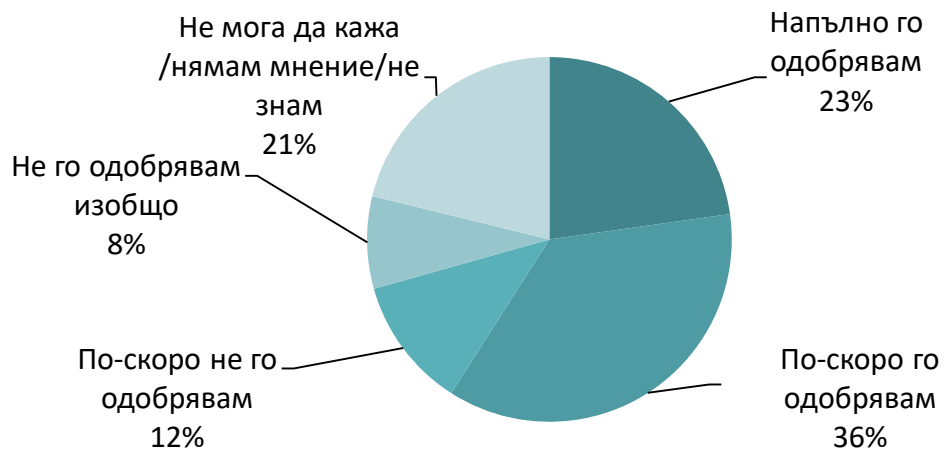
Смятате ли, че затварянето на ТЕЦ-овете на въглища след 2025 г. ще доведе до увеличаването на сметките за електрическа енергия?

База: Всички респонденти /1000 респ./

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Да, със сигурност	34%	37%	30%	36%	38%	31%	40%	33%	38%
По-скоро да	33%	34%	36%	34%	31%	38%	33%	32%	34%
По-скоро не	11%	8%	8%	12%	8%	11%	14%	11%	5%
Не, категорично	2%	4%	4%	3%	2%	2%	3%	4%	2%
Не знам, не съм наясно	20%	17%	22%	15%	21%	18%	11%	20%	22%

ЕС ще отпусне средства за преквалификация на работниците от ТЕЦ-овете и създаване на нови бизнеси с цел запазване на работните места при закриването им. Как се отнасяте към затварянето на ТЕЦ-овете при това положение?

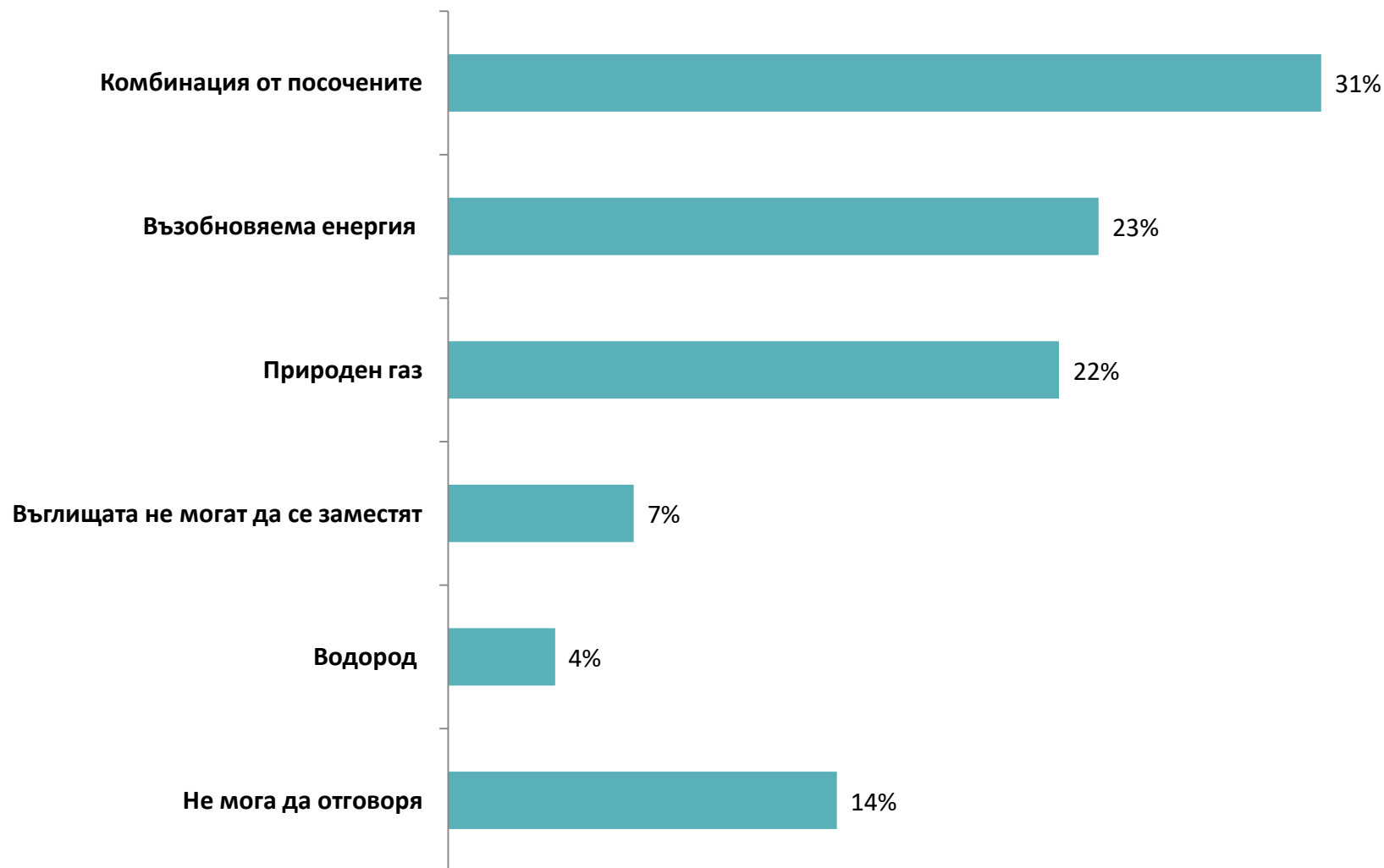

База: Всички респонденти /1000 респ./

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Напълно го одобрявам	22%	24%	23%	22%	23%	33%	27%	26%	10%
По-скоро го одобрявам	34%	39%	34%	41%	33%	47%	31%	37%	32%
По-скоро не го одобрявам	16%	7%	13%	10%	13%	11%	13%	11%	12%
Не го одобрявам изобщо	6%	11%	7%	9%	8%	1%	10%	6%	14%
Не мога да кажа /нямам мнение/не знам	23%	19%	24%	18%	24%	9%	19%	19%	33%

Според вас, кой ще бъде най-подходящият заместител на въглищата при производството на електрическа и топлинна енергия?

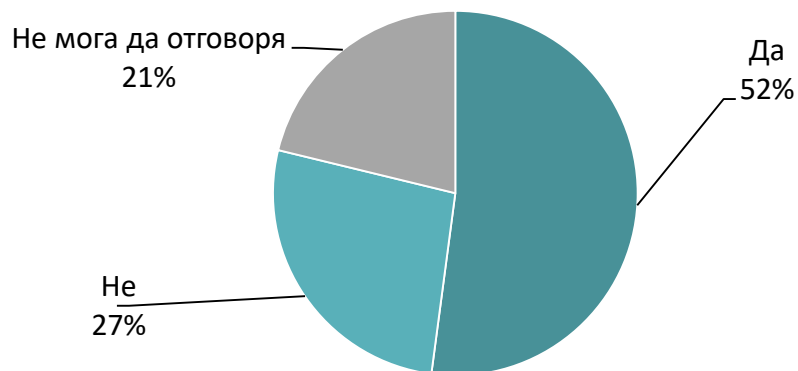

Според вас, кой ще бъде най-подходящият заместител на въглищата при производството на електрическа и топлинна енергия?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Комбинация от посочените	31%	32%	30%	32%	30%	34%	31%	35%	24%
Възобновяема енергия	25%	22%	26%	24%	20%	30%	22%	25%	18%
Природен газ	21%	22%	22%	20%	23%	19%	18%	21%	26%
Въглищата не могат да се заместят	7%	7%	5%	7%	8%	2%	10%	4%	11%
Водород	3%	5%	3%	4%	4%	6%	7%	3%	2%
Не мога да отговоря	14%	14%	14%	13%	15%	9%	11%	14%	19%

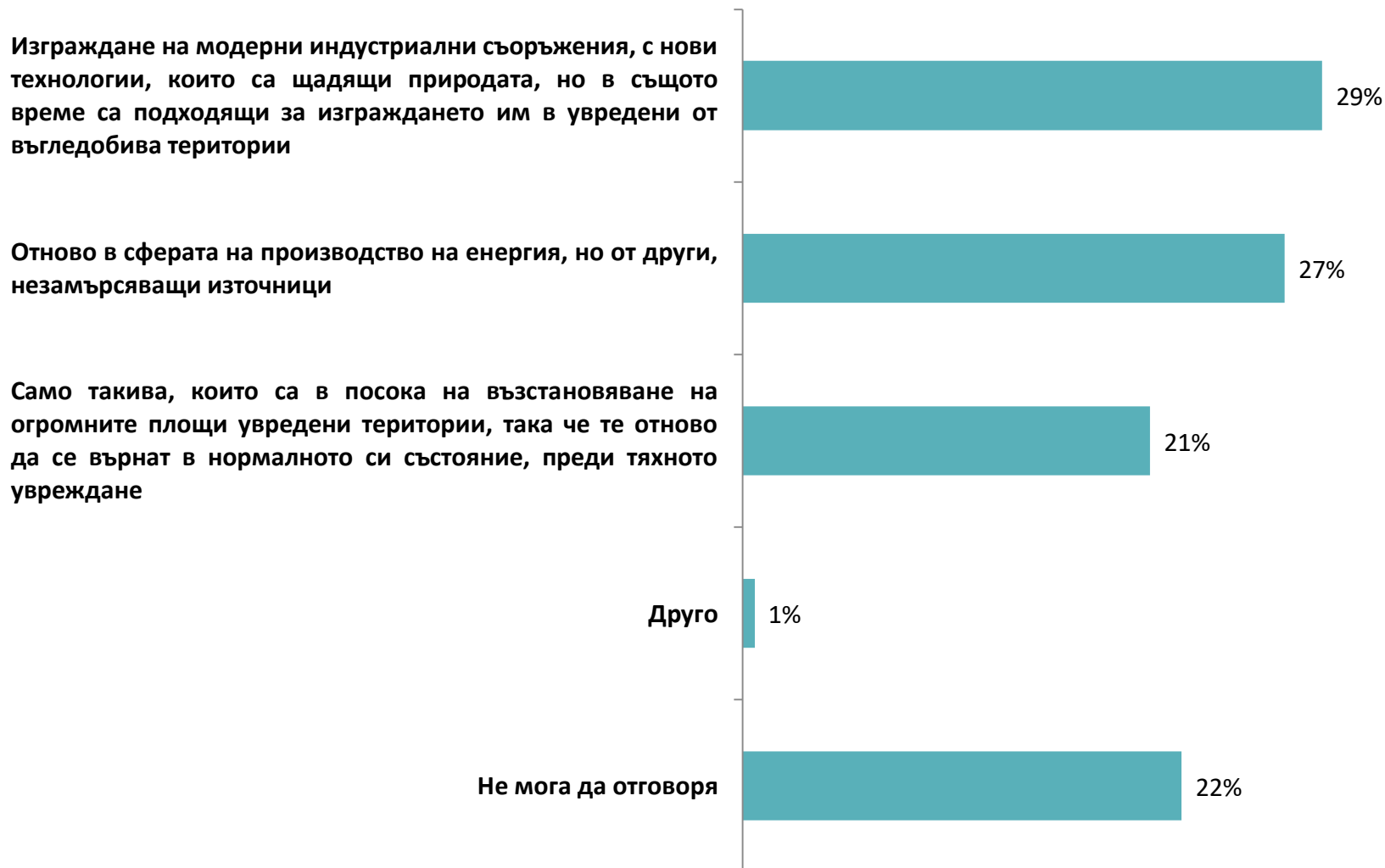
Бихте ли искали сами да произвеждате нужната ви енергия за електричество и отопление? (както например в Германия много домакинства имат панели на покривите си и произвеждат електрическа енергия, и дори могат да я продават)

База: Всички респонденти /1000 респ./

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Да	48%	57%	59%	60%	37%	64%	72%	53%	34%
Не	29%	24%	23%	23%	34%	20%	15%	26%	38%
Не мога да отговоря	23%	19%	18%	17%	29%	16%	14%	21%	28%

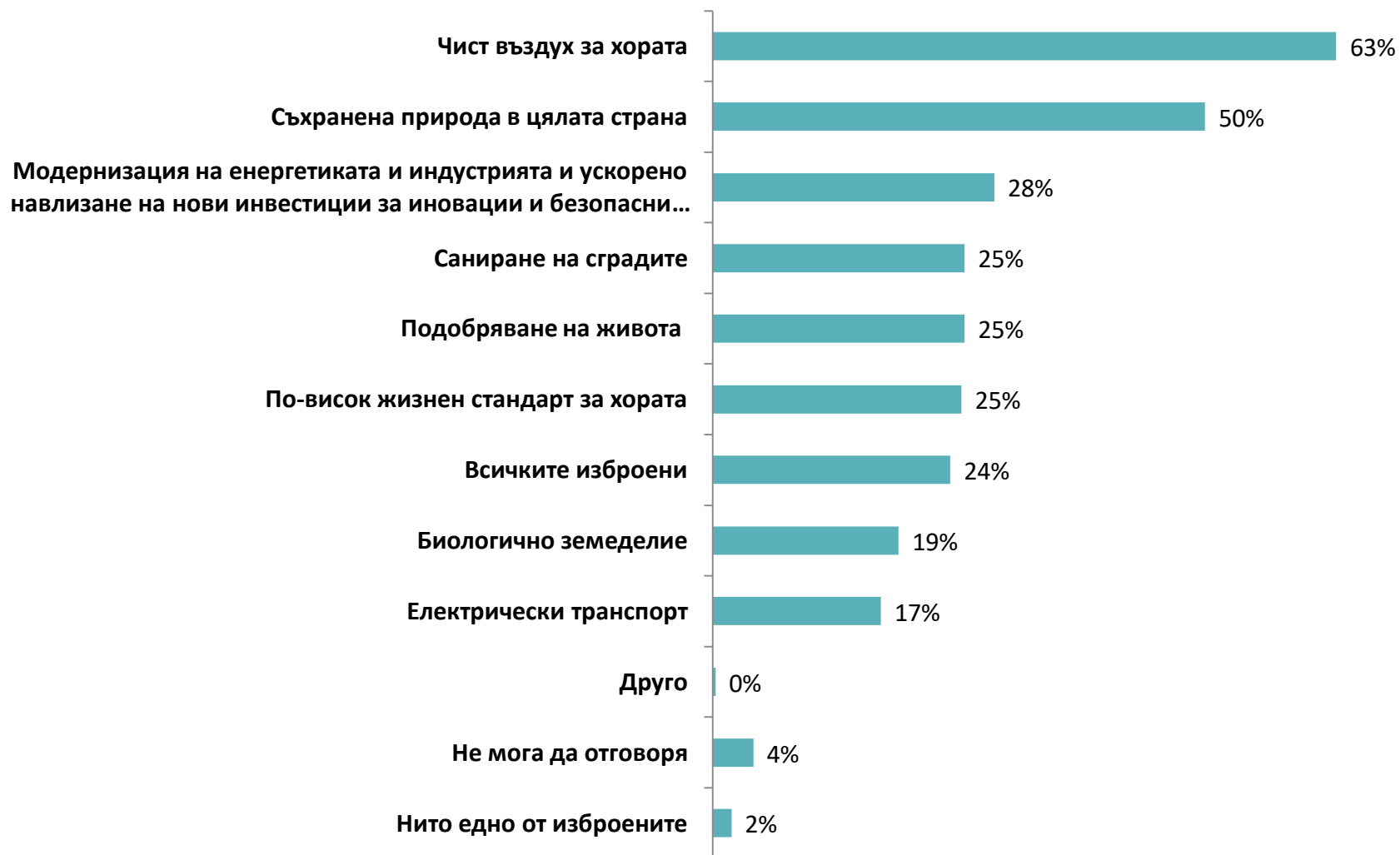
Какви нови икономически дейности според вас трябва да бъдат развивани във въгледобивните региони при тяхното реструктуриране и предстоящо затваряне?

Какви нови икономически дейности според вас трябва да бъдат развивани във въгледобивните региони при тяхното реструктуриране и предстоящо затваряне?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Изграждане на модерни индустриални съоръжения, с нови технологии, които са щадящи природата, но в същото време са подходящи за изграждането им в увредени от въгледобива територии	26%	32%	32%	31%	24%	40%	29%	28%	25%
Отново в сферата на производство на енергия, но от други, незамърсяващи източници	28%	27%	24%	29%	29%	20%	27%	34%	24%
Само такива, които са в посока на възстановяване на огромните площи увредени територии, така че те отново да се върнат в нормалното си състояние, преди тяхното увреждане	21%	20%	21%	20%	21%	27%	24%	19%	17%
Друго	0%	1%	1%	1%	0%	2%	0%	1%	0%
Не мога да отговоря	25%	20%	23%	19%	25%	12%	20%	18%	35%

Кои ще са най-видимите ползи за хората в България, ако правителството реши да даде предимство на справянето с климатичната криза?

Кои ще са най-видимите ползи за хората в България, ако правителството реши да даде предимство на справянето с климатичната криза?

	ПОЛ		ВЪЗРАСТ			ТИП НА НАСЕЛЕНО МЯСТО			
	Жена	Мъж	18-34	35-59	60+	София	Голям град	Друг град	Село
База	517	483	267	419	315	170	154	387	290
Чист въздух за хората	64%	61%	65%	64%	59%	75%	60%	59%	62%
Съхранена природа в цялата страна	52%	47%	45%	52%	49%	59%	49%	48%	46%
Модернизация на енергетиката и индустрията и ускорено навлизане на нови инвестиции за иновации и безопасни технологии	25%	31%	29%	33%	22%	43%	33%	26%	20%
Подобряване на живота	24%	26%	26%	25%	25%	18%	25%	32%	21%
Санитаране на сградите	24%	27%	28%	26%	22%	17%	26%	33%	20%
По-висок жизнен стандарт за хората	24%	26%	26%	27%	22%	19%	25%	26%	27%
Всичките изброени	23%	25%	23%	25%	24%	21%	26%	29%	18%
Биологично земеделие	20%	18%	17%	20%	19%	19%	23%	20%	14%
Електрически транспорт	15%	19%	18%	19%	13%	26%	25%	16%	8%
Друго	0%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%
Не мога да отговоря	4%	4%	5%	3%	4%	1%	8%	3%	6%
Нито едно от изброените	2%	2%	2%	3%	1%	2%	4%	1%	2%

УСПЕХ НА ВСИЧКИ ПРОЕКТИ, НА ВСИЧКИ ИНДИВИДУАЛНИ И ГРУПОВИ
УСИЛИЯ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СПРАВЕДЛИВ ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД В
БЪЛГАРИЯ!

Market LINKS
5 Angel Kanchev str., 1000 Sofia, Bulgaria
tel:+ 359 2 980 55 53;+ 359 2 980 04 00;
web: marketlinks.bg

WISE APPROACH TO YOUR BUSINESS

